

ser paa de vanskelige Myndighedsforhold i Folkekirken, men som rent og klart ser paa Forholdet mellem det borgerlige og det kirkelige, maa komme til den Opfattelse af det borgerlige Ægteskab, som Biskop Rørdam har udtalt i sin Erklæring til Ministeriet. — Endelig udviklede det ærede Medlem, at alting vilde have været godt, hvis man blot havde givet Præsterne Frihed til at nægte Vielse i de Tilfælde, hvor det strider mod deres Overbevisning om, hvad der er kirkeligt forsvarligt, og at det derfor ogsaa vilde blive godt, hvis man nu tog det ærede Medlems Forslag, som jo i Virkeligheden kun gaar ud paa dette at give Præsterne Ret til at nægte Vielsen, hvor de ikke mene at kunne foretage den. Det har man ikke hidtil gjort, og det tvivler jeg paa; man nogen Sinde vil gøre, saa længe der er et borgerligt Moment knyttet til Vielsen. Jeg tror ikke, der nogen Sinde kommer et Folketing, der vil give en Lov, hvorefter man giver Folk en Ret til at vælge, enten de ville have en kirkelig eller en borgerlig Form for deres Ægteskabs Indgaaelse, og saa samtidig siger: Men Præsterne eller dog Biskoppen kan nægte Eder den kirkelige Vielse, naar I vælge den. Derved faa Ægtefolkene nemlig slet ikke det Valg, som det hedder sig, at man giver dem. Det er jo klart, at deres Valg bliver fuldstændig betydningsløst, hvis de ikke vælge saaledes, som Præst og eventuelt Biskop anse for forsvarligt. Et Folketing gaar neppe nogen Sinde ind paa en saadan Ordning. Derimod antager jeg, at der i Danmark er saa meget Frisind, at naar vi faa almindeligt borgerligt Ægteskab, saa den borgerlige Side bliver afgjort alene efter Statens Love og Bestemmelser, saa vil man tage det Hensyn til Præsternes Samvittighed, at man ikke vil *twinge* dem til at foretage kirkelige Vielser, som de finde stridende mod deres Samvittighed, og som ikke stemme med deres Forkyndelse. Om denne Samvittighedsfrihed for Præsterne ønsker jeg at værne, fordi jeg tror, at Kirken kun kan hævde sin Plads i vort Folk, naar det bliver klart, at de Ord, der lyde fra Prædikestolene, ere Alvor, at det er Samvittighedssager, det drejer sig om, og at der handles i Overensstemmelse med de Ord, der tales. For at muliggøre en saadan Frihed, er det, at jeg slutter mig til denne Lov, som skelner saa klart og saa godt mellem det kirkelige og det borgerlige. Jeg ønsker Præsterne befriede for enhver borgerlig Funktion i dette Forhold,

for at de kunne staa frit som Kirkens Tjenere.

Ordføreren (Svend Høgsbro): Maa jeg i Tilslutning til, hvad min ærede Sidemand (Holm) nu udtalte om det valgfri Ægteskab, give den Oplysning, at de to Gange tidligere, hvor der her i Landet — foruden i 1895—96 fra vor Side — har foreligget Forslag om Indførelse af valgfri Ægteforening, nemlig i 1850—51 her i Tinget fra Etatsraad Spandets Side og i 1868 i Kirkekommissionen fra J. A. Hansens Side, gik begge disse Forslag ud paa at give *Borgerne* Frihed, men der var intet i dem om, at ogsaa *Præsterne* fik det. Jeg støtter mig i dette Øjeblik til min Hukommelse, men jeg tror ikke, jeg tager fejl i saa Henseende. Det viser — og det erfarede vi, da vi i 1895—96 indbragte vort Forslag om Valgfrihed til begge Sider — hvor vanskeligt det er at faa den ført igennem, af den Grund, at naar *Borgerne* skulle have Valgfrihed, ville de have den fuldt ud og ville ikke have den begrænset af Hensyn til Præsterne.

I øvrigt begærede jeg nærmest Ordet for at give den Meddelelse, at Udvalget siden Mødet i Gaar har været samlet og bemyndiget mig til at tage Ændringsforslaget under Nr. 39 tilbage, for at der kan blive Lejlighed til at forhandle nærmere derom med den højtærede Minister mellem 2den og 3die Behandling. Selvfølgelig sker dette som altid i slige Tilfælde under Forbehold af Ret for hele Udvalget eller hvert enkelt af dets Medlemmer til at tage Forslaget op igen til 3die Behandling, hvordan saa end Forhandlingerne med den højtærede Minister falde ud.

Formanden: Ændringsforslaget under Nr. 39 er taget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold.) Det er bortfaldet.

Ordføreren (Svend Høgsbro): Jeg vil gerne hertil knytte en Bemærkning angaaende et enkelt af de Ændringsforslag, der ere stillede af de ærede Medlemmer for Kjøbenhavns 11te Valgkreds (Sigvald Olsen) og Aarhus Amts 2den Valgkreds (Sabroe), et Ændringsforslag nemlig, som ikke falder ind under den almindelige Betegnelse, jeg gav disse Ændringsforslag i mine Slutningsbemærkninger i Gaar. Det er Ændringsforslaget om, at første Stykke af § 16 skal udgaa. Jeg kan i alt væsentligt nøjes med desangaaende at henvise til Betænk-